

KELETI ÚJSÁG

Előfizetés bel/öldön :
Egy évre 800, félévre 400, negyedévre 200, egy óra 70 L.
Egyes szám ára 3 lei.

ORSZAGOS MAGYARPARTI LAP
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon: 508.
XVI. ÉVFOLYAM 16. SZAM.

Előfizetés Magyarországon :
Egy évre 50 pengő, félévre 25 pengő, negyedévre 12.50 P.
Egyes szám ára 20 fillér

Aszpirin

Nem akarunk abba a hibába esni, amibe a kormány ellenzéki sajtója esik és nem hanyagoljuk föl, hogy ez a kormányzat a színekurákat változtatlanul fönttartja, szaporítja a minisztériumokat, sőt szaporítja az új hivatalnokok számát, nem írjuk ezt annál az egyszerű oknál fogva, mert számszerű adatok nem állnak rendelkezésünkre. Különben is a liberálisoknak ez az argumentálása kissé erőtlén, akkor, amikor köztudomású, hogy a liberálisok is földuzzasztották a szinte fantasztikus méretű romániai tisztviselői kart a maguk embereivel és gazdasági válság ide, vagy oda, egészen bizonyos, hogy néhány ezer embert ők ismét benyomnának a hivatalokba, ha uralomra kerülnek. A Viitorul szerint indokolatlan éppen az általa jelzett körülmények figyelembevételével a tisztviselői fizetések redukciója. Ebben, de csak ebben, egyetértünk mi is vele. A tisztviselői fizetések megrövidítése édeskeveset fog jelenteni az ország költségvetésében akkor, ha a takarékoság nem generális uton vitetik keresztül.

A Times legutóbbi számában foglalkozva az új romániai kölcsonnel, világosan megírja, hogy kölcsonnel csak abban az esetben szabad adni Romániának, ha arra a célra fordítja, amire kapta. A baj tehát a multban az volt, hogy bármennyi pénz ömlött be az országba, annak nem volt látszatja, elherdálták. Bizonyos, ha Románia az új kölcsonnel úgy gazdálkodna, mint ahogyan kellene, már is lényeges javulás állana be az országban. Bizonyos az is, hogyha kellő körültekintéssel gondoskodnának jó kereskedelmi szerződések megkötéséről és az állami üzemek fejlesztéséről, úgy megint egy lépést tennének a gazdasági szanálás felé. Bizonyos az is, hogyha a polgárság teherbíró képességéhez viszonyítanak az adó kiszabását, akkor megint előnyösen javulna a helyzet. Ma ugyanis az történik, hogy minden adófizető polgár legalább három-négy órát naponta eszupán azért dolgozik, hogy az adóját megfizethesse. Miután a legtöbb ember fél munkaidejének megfelelő összegeket keres, az eredmény megint az, hogy a polgárság minden jövedelme a kincstárhoz folyik be, a polgárság a maga számára semmit sem szerez, nem tud vásárolni, a termelési folyamat megakad és a piac megszűkülése folytán a gazdasági válság csak fokozódik.

Nem vitás, hogy egy ilyen elrontott gépezet, mint amilyen a román állam rendelkezik, tekintetbe véve, hogy az egész világ is válságban van, rendbehozni mindenkit kielégítően aligha lehetséges. De mégis csak mulatságos, hogy akkor, amikor az ország pénzügyeit rendbe akarják hozni, a kormány nem tud egyebet kitalálni, mint elsűtni a régi, öreg patrónát: leszállítani a tisztviselői fizetéseket. Ugy látszik ez az a csalhatatlan orvosság, amely nagyon hasonlít a katona-orvosok szokásos receptjéhez, akik minden bajt aspirinnel gyógyítanak. A kormány megint beadta a polgárságnak ezt a bruttó levont tiszszázalékos összetételű aspirint, azt gondolva, hogy elmúlik tőle a főfájásunk, de megfélemlítve, hogy a sok aspirin bizony még jobban elrontja az ember gyomrát.

A tisztviselői fizetések redukciója szinte törvényszerűséggel maga után fogja vonni a magánalkalmazottak és munkások fizetésének redukcióját. A kormány példával áll elő és ez az a példa, amelyet a termelők minden esetben szívesen követnek. Már most az fog bekövetkezni, hogy az emberek még kevesebbet tudnak

Karhatalommal oszlatták szét a tanárok uccai felvonulását

A tiltó rendelkezés ellenére tüntetni akarnak vacaresti előtt — A köztisztviselők is megmozdultak — A kormány magyarazza Brandsch elejtésének okait

(Bukarest, január 19.) Bukarestben két eset miatt kezd izgatottá válni a hangulat: egyik a Fortu professzor behörtönözése, a másik a köztisztviselők fizetésének újabb redukciója. A Fortu elleni vádak hullámai nem ütek el, sőt újabb mozgalmak indultak ki belőle. A köztisztviselők körében pedig a Madgearu pénzügyminiszter magyarázó nyilatkozata után sem törődtek bele a fizetések újbóli leszállításába, hanem megindultak a tiltakozó mozgalmak.

Szétoszták a tanárok tüntető menetét. A belügyminisztérium intézkedésére a hatóságok megtiltották a középiskolai tanárok szövetségének, hogy Fortu tanár melletti demonstrációként felvonulást rendezzenek. A kiadott tiltó rendelkezés ellenére csütörtökön délután több száz középiskolai tanár gyűlt össze az Egyetem téren. A tanárok nagy csoportjához az ucca közönségéből is sokan csatlakoztak. Az egyik tanár beszédet akart mondani, a rendőrök azonban megakadályozták. A tanár beszélni akart, az összegyűlt közönség hallani

akarta őt s ebből

heves szóváltás, majd lökdösődés keletkezett a tanárok és rendőrök között. Beszédnek nem hangzottak el, ellenben a tüntető menet megindult a Bulevardul-Brătianun. A rendőrség karhatalmi erősítést kapott és útját állotta a felvonulásnak. A karhatalom a tüntetőket szétszórta.

Vacaresti felé.

A bukaresti rendőrség utasítást kapott, hogy akadályozza meg a középiskolai tanárok tüntető felvonulását Vacarestibe. A tanárok ennek dacára elhatározták, hogy

ma délután összegyűlnek és elindulnak Fortu professzor börtöne felé. Ha utjukban megakadályozzák őket, úgy az erőszaknak engedni fognak. Gondoskodni fognak arról, hogy felelőtlen elemek beavatkozását távolartsák.

A polgári blokk nevű szervezet tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy a Fortu elnöklése alatt álló egyesülés helyiségeit a rendőrség lepecsételte és megszállta.

Fortu és a tisztviselők

Fortu tisztviselő letartóztatásával kapcsolatban bizonyos agitáció indult meg a köztisztviselők körében. Ehhez járult még a fizetések leszállítása, amit bizonyos körök igyekeznek kihasználni a kormány ellen. Tegnap este a köztisztviselők szövetsége népes gyűlést tartott a Str. Locomotivelor-on, ahol

heves tiltakozások hangzottak el mindkét ügyben.

A bukaresti ügyvédi kamara 250 ügyvédtagja szintén tiltakozását jelentette ki a polgári jogok és szabadságok régi

harcosának letartóztatása ellen. Más szervezetek is hasonló irányban foglaltak állást.

Calinescu belügyi államtitkár tegnap hosszabb megbeszélést folytatott bukaresti rendőrprefektussal a tanárok vacaresti-i demonstratív felvonulásának megállításáról.

A nagy leépítések.

Tegnap délután a közlekedésügyi minisztériumban Mirto elnökletével ülést tartott az a bizottság, amely a tisztviselői kinevezések törvényességét vizsgálja felül. Minden minisztériumban két vezérigazgató és az adminisztratív

államtitkárok vesznek részt a bizottságban, amely megállapította azokat a normákat, amik szerint az 1924 január 1-ike óta kinevezett tisztviselők listáit felül fogja vizsgálni.

Tény, hogy rengeteg tisztviselőt neveztek ki megfelelő képesítés nélkül, ezeknek a kinevezéseknek nagy része azonban az impériumváltás első éveiből való. Ugy látszik, aki tíz évet töltött tisztviselői szolgálatban, azt meghagyják állásában, ha nincs is hozzá képesítése. A kvalifikáció nélküli emberek kinevezéséből rendszer lett, de kérdés, hogy a kormány tud-e végleg szakítani ezzel a rendszerrel.

Magyarázat Brandsch elejtéséről.

„Miért van szükség kisebbségi államtitkára” és „Helyreállították a mult hibáját” címek alatt a kormányparti Lupta vitába száll a Bukarester Tageblatt cikkével.

Közismert, — írja a Lupta, — hogy a romániai német párt tiltakozott a kisebbségi államtitkárság megszüntetése ellen, amelynek az eddigi működése semmi esetre sem jogosítja fel a német kisebbségeket a tiltakozó manifesztációra. Osztjuk azt a nézetet, hogy a ki-

vásárolni, a kereskedők még jobban fognak sirni, az állam jövedelmei még inkább fognak csökkenni, az emberek még kevesebbet fognak cigarettázni, még kevesebbet utlevelet fognak kiáltani, még kevesebbet fognak utazni és még kevesebbet fognak levelezni. Mert, ha a tisztviselői fizetések redukcióját követte volna a monopolekkek árának a leszállítása is, ahogyan ez nyugati országokban történik, az egészen más. Így azonban egy felemás intézkedéssel állunk szemben, amelynek kiható képességét és eredményeit kiányi megjósolni. A kor-

mány a tisztviselőknek ezt a diétás kurát három hónapra ajánlja. Ez is föltette gyanus. Vajon miért éppen három hónapra? Milyen reményei vannak a kormánynak arra, hogy például áprilisre, májusra megjavul a helyzet? Szinte fogadást mernénk ajánlani, hogy ebből a három hónapból, ha majd az új költségvetést megszavazzák, ismét egy esztendő lesz. Szóval, csak óvatossággal állunk szemben. A pénzügyi kormány megnyomorit, de legyünk őszinték, ezt legalább kimélettel és bölcs elővigyázattal teszi.

sebbségi államtitkárságra szükség van: tanulmányozni a kisebbségek életét és fejlődését, kielégíteni a kisebbségek jogos kívánságait kulturális és egyházi téren, a nemzeti állam érdekeinek keretein belül és az etnikai kisebbségek fundamentális kötelezettségeinek megfelelően. Sohasem értettünk és értünk egyet azonban azzal, hogy a kisebbségi államtitkár a román állam vezetésében a kisebbségek politikai képviselője legyen, sőt ellenkezőleg, mi ezt a hivatalt olyannak tekintjük, mely összeköttetést tart fenn és együtt dolgozik a román állammal,

a kisebbségekkel szemben.

A mult tapasztalata bebizonyította, hogy a századok képviselője a kisebbségi államtitkárság élén nem volt hasznára sem az államnak, sem az érdekelt kisebbségeknek. Brandsch Rudolf minden felkészültsége ellenére, mint kisebbségi államtitkár korlátozva volt a működésbe azon tény miatt, hogy nem vonatkozathatja el magát bizonyos kapcsolatokról. A magyar kisebbség állandóan részrehajlással vádolta meg őt. Ennek az volt a következménye, hogy a kisebbségekkel való bánásmód ügyében Brandsch semmiféle eredményt nem tudott produkálni.

Lejártatta magát és a hivatalt is.

tevékenysége pedig a Paclaseanu-féle kisebbségi iskolaiügyi hivatal keretei közé korlátozódott. Vissza kellett adni az államtitkárság számára a tekintélyt, a megfelelő működést s ezért választottak ki egy olyan románt, aki ismeri a kisebbségek életét és aspirációit. Belsőviszonyban van a kormány tagjaival és a kisebbségi pártokkal, aki meg tudja őrizni a tárgyalgatósságot kisebbségi ügyekben s az államtitkárság számára megtartja a szükséges tekintélyt, hogy realizálni tudja terveit. A tervek szerint az új államtitkárnak fenn kell tartania az érintkezést a kisebbségek politikai és nem politikai vezetőivel, biztosítania kell pontos statisztikai adatok alapján a kisebbségi iskolák és egyházak államsegélyének osztását és

el kell készítenie a kisebbségi statutomokat

egyszersmindenkorra szóló megoldásként. Reméli a lap, hogy a többség és a kisebbségek között a kulturális és erkölcsi kapcsolatokat megtudja találni. A cikk szerint Serban államtitkár kiváló intellektuál s jóindulatu politikus, akinek megfelelő tapintata is van s remélhetőleg az államtitkárság számára visszaszerzi a szükséges hatáskört.

A Lupta e cikke után Serban államtitkárnak a terveire még lesz alkalmunk visszatérni.

Mihalache a leszerelési konferencián?

Az Epoca című lap igen éles gunnyal ír arról, hogy Titulescu és Antoniadé mellett Mihalachet is ki akarják küldeni delegátusként a leszerelési konferenciára. Azt írja a lap, hogyha Mihalache a saját költségén utazna is ki, akkor sem volna az ő részvételének semmi értelme. Mi értelme lenne annak, hogy Titulescu után ő is igyekezzék kifejezni a maga véleményét a leszerelésről? Vagy talán azért van szükség az ő delegálására, hogy mint a leszerelési világkérdésnek műszaki szakértője szerepeljen?

Nyilatkozat a berlini lapban.

Grigore Filipescu konzervatívparti szenátorának nyilatkozata jelent meg a Berliner Tageblatt-ban. Románia külpolitikai helyzetéről. Filipescu azt mondja el nyilatkozatában, hogy

SZINKÖR MOZGÓ

Szombattól 3,
5, 7 és 9-kor:

MILLIÓK
TOLVAJA:

WILLI FORST

Vidám
kalandorregény

Romániának Németországgal való viszonya kitűnő. Oroszországgal szemben pedig teljesen elégséges a Kellogg-paktum, nincsen szükség megemlékezési szerződésre. Oroszországban azt a hírt terjesztették el, hogy a szomszédok meg akarják támadni a szovjetet s ez a hír nyugtalanságot idézett elő. Szerinte az összes polgári kormányoknak össze kellene működnie az orosz propaganda ellen. Amíg Besszarabia kérdése vitássá válhat, addig egyetlen román kormány sem köthet az oroszokkal szerződést. Az olasz-román viszonyt barátságosnak tudja, mert szerinte Olaszország belátta, hogy a kisantant államai egymás kölcsönös védelmére vannak utalva.

A földbirtokos borzalmas farkaskalandja

Huszonöt farkassal viaskodott s menekülés közben a farkast fegyvere agyával ütötte le

(Bukarest, január 19.) Konstanca környékén a napokban több juhnyáj tűnt el, így Mihai Voinea konstancai földbirtokosnak is nyomtalanul eltűnt egy juhnyája. A földbirtokos tegnap a nyáj megkeresésére indult lóháton és fegyvert is vitt magával. A mezőre kiérve

huszonöt farkas megtámadta.

Mihai Voinea fegyverével közéjük lőtt és miután háromat leterített, lovával menekülni igyekezett.

Az első nap vitája. A liberális párt parlamenti csoportja ma folytatta a politikai helyzet megvitatását. Elsősorban tisztázták a párt magatartását a kormányválsággal és a kormányváltozással kapcsolatban. A párt álláspontja szerint a Vaida-kormány folytatása a Maniu-kormánynak, amely ellen folytatni fogja a harcot kimélet nélkül. A párt akcióját Duca vezeti be a parlament megnyitása napján, január 25-én, a kormányhoz intézendő interpellációjával, amely a Maniu-kormány lemondására és a Vaida-kormány kinevezésére vonatkozólag fog kérni bővebb felvilágosításokat. Valószínű, hogy Lupu és Goga is résztvesznek a vitában.

A farkasok azonban üldözőbe vették és az egyik beleharapott a ló lábába. Erre a földbirtokos még egyet lelőtt. A következő pillanatban azonban

egy másik farkas a ló nyakára ugrott,

de Mihai Voinea nem vesztette el bátorságát, hanem a fegyver agyával leütötte az ordast. A lövések zajára segítségül sietett az erdőkerülő, ki szintén a farkas-csorda közé lőtt és ketten tizenegy farkast ejtettek el.

Jöjjön velünk Afrikába!

Megismerheti a fekete világrész eddig homálytakarta igazi képét, mert legjobb ismerői: a Johnson házaspár lesznek a vezetők. A legcsodálatosabb és veszedelmesebb kalandokban lesz része. Megismeri a világ legkisebb törpefajának, a pigmausoknak kezdetleges életét. Ez az afrikai kirándulás semmi előkészületet nem kíván, csak két órahosszat tart, de egy életre élménye lesz mindenkinek. Az egészet a Select Mozgóban lehet átélni a „Congorilla” film előadásán. Minden művelt embernek ott kell lennie.

Miről tárgyalt Gusti miniszter Rómában?

A román-olasz kapcsolatok kimélyítése és a magyar propaganda ellensúlyozása volt hír szerint Gusti római útjának fő célja

(Kolozsvár, január 19.) Ismeretes, hogy Gusti Dimitrie közoktatásügyi miniszter, a Román Szociológiai Intézet elnöke, néhány héttel ezelőtt Rómába utazott, hogy résztvegyen az ottani román iskola felavató ünnepélyén.

Gusti miniszter hosszúra nyúlt római tartózkodásának értesüléseink szerint érdekes okai vannak.

Gusti miniszter pár hetes római tartózkodása alatt

fontos politikai megbeszéléseket folytatott.

Gömbös Gyula, magyar miniszterelnök római útját élénk sajtókommentárok követték. Egy külföldi lap például azt állította, hogy a római tárgyalások alatt egy új politikai csoport megalakulásáról volt szó.

Gömbös, mint ismeretes, már hónapokkal ezelőtt visszatért Magyarországra. A magyar miniszterelnök hazaérkezése után találkozottunk egy igen fontos szerepet játszó román politikussal, aki a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Kormányelnökök csak rendkívül fontos esetekben utaznak idegen metropoliszokba. Ha mégis elmennek, látogatásuk mindig jelentős politikai esemény. Gömbös nagydíj jól tudja, hogy Magyarország törekvéseit Olaszország rokonszenven nézi. Ezért járt tehát Rómában, ahol Mussolini szokatlanul szívélyesen fogadta. Bár a köztük lefolyt eszmecsere nem lehet pontos adatokat szerezni, tény az, hogy Gömbös római útja óta gyökeresen beszélt Magyarországról célkitűzéseiről.

— A magyar propagandának megvan a természetes ellenszere is.

Románia haladéktalanul kezdjen olaszbarát politikát, mert Itáliának véleményem szerint többet jelent a román kapcsolat, mint a magyar.

— Mussolininek legfőbb célja a Balkán-hegemónia, hogy ilyenformán körülzárja Jugoszláviát. Albánia már kezében van. Hogyha pedig Románia területi integritásának védelmében olasz politikát csinál, Mussolini elérte célját és megszerezte a Balkánon döntő befolyását.

— Egyébként — folytatta informátorunk — rövid időn belül Rómába utazik a román kormány egyik tagja, hogy ennek a koncepciónak érvényt szerezzen.

A politikus jóslata részben beteljesedett. Gusti miniszter elutazott Rómába s a római iskola megnyitó ünnepélyén elhangzott szónoklatok mind a román-olasz közeledés gondolatát szolgálták.

Gusti professzor beszédének az volt a lényege, hogy a latin népeknek össze kell fogniok és a románságot a rokoni köteléken kívül más érdekek is Olaszországhoz fűzik.

Figyelemreméltó tényként említjük meg, hogy az iskolaavató ünnepélyen Mussolini nem beszélt. Ezt a körülményt a román politikai körökben kétféleképpen magyarázzák:

1. A román-olasz tárgyalások annyira bizalmas jellegűek voltak, hogy Mussolini beszédevel indiszkréciót követett volna el.

2. Mussolini az avató ünnepélyt és Gusti miniszter látogatását csak mint társadalmi eseményt könyvelte el s ezért nem tartotta alkalmasnak politikai deklaráció megtételére.

Követelje határozottan és
kérje mindenütt a csodás

borotva-
pengét

0.08 mm.

A legerősebb szakáll és
legérzékenyebb bőrének

Tömegesen érkeztek felebbe- zések a magyar községi taná- csok és bírók választása ellen

(Kolozsvár, január 19.) Magyar bíró és községi tanácsok kerültek Páva, Radnót, Börvely, Középlak, Uzon és így tovább mindazon vegyes lakosságú községek élére, ahol a községi választásokon a magyarság önálló listával vett részt. A legtöbb esetben nem a magyarság volt a hibás, hogy nem sikerült a vegyes lakosságú községekben megegyezéssel választani bírókat és községi tanácsot, hanem ennek felelőssége visszaható azokra, akik felelőtlenül ígérték a románság hangulatát az antirevizionista propaganda kihasználásával. Ezzel magyarázható az a körülmény is, hogy a választásokon elbukott románság felebbezéssel támadta meg a választást, a legtöbb esetben a különféle kifogások államiellenességgel vádolva meg a megválasztott magyar tanácsosokat.

Az ilyen felebbezések tömegesen kerülnek naponta tárgyalásra a kolozsvári helyi revíziós bizottságnál, de el kell ismerni, hogy a revíziós bizottság minden egyes esetben a legnagyobb tárgyilagossággal tárgyalta ez ügyeket, a nemzeti érzést tévesen kifejező szavak áradatán át is megtalálja az igazságot, jogérvenyesen megválasztottaknak jelentvén ki a magyar bírókat és tanácsosokat.

Az Országos Magyar Párt minden esetben teljesen díjtalanul áll a magyar tanácsosok segítségére s jogügyi irodája útján a beérkezett alaptalan felebbezések tárgyalásán mindig részt vesz.

Ötvenszázalékos vasuti kedvezményt kaptak a vármegyei és községi tisztviselők

(Kolozsvár, január 19.) A megyei és községi tisztviselők egyik régi sérelmét orvosolja az a belügyminiszeri rendelet, amely a napokban érkezett meg a vármegyei prefektushoz.

Ismeretes, hogy mintegy két évvel ezelőtt a CFR vezérigazgatósága megvonta a községi és megyei tisztviselők 50 százalékos vasuti kedvezményét. Ez a körülmény már csak azért is komoly sérelme a tisztviselőknek, mivel az utóbbi időben olyan rendetlenül kapják fizetéseiket, hogy a legfontosabb esetekben sem ülhetek vonatra.

Közvetlenül a Maniu-kormány lemondása előtt Mihalache belügyminiszter érintkezésbe lépett Mirto közlekedésiügyi miniszterrel és Cezar Mereutával, a vasut vezérigazgatójával. A közbelépés eredménnyel végződött, amennyiben a vasut hozzájárult ahhoz, hogy a megyei és községi tisztviselők is megkapják az állami tisztviselők által élvezett 50 százalékos vasuti kedvezményt.

Betörték a zernesti adóhivatalba

(Brassó, január 19.) A Brassó melletti Zernest községben ismeretlen tettesek betörték az adóhivatalba és a Wertheim-kasszából 15.000 lejű ellopottak. Radu és David nevű zernesti földműveseket a csendőrség őrizetbe vette, mert minden jel arra mutat, hogy ők követték el a lopást.

Nem tiltották le a vasuti tisztviselők január havi járandóságát

(Kolozsvár, január 19.) Megirta a Keleti Újság, hogy a kormány újabb tisztviselői fizetésredukciót akar keresztülvinni. Ezzel az intézkedéssel kapcsolatosan az egyik kolozsvári magyar lap azt a feltűnő híradást közölte, hogy szerdán távirat érkezett volna a kolozsvári vasuti igazgatósághoz, melyben letiltják a vasuti tisztviselők január havi járandóságának kiutalását. Az indokolás szerint ez a rendelkezés a fizetéscsökkenéssel járó munkálattal függ össze.

A hír nagy konsternációt keltett a vasutasok körében, éppen ezért a Keleti Újság munkatársa felkereste Brânduşa osztályfőnököt, a kolozsvári vasutigazgatóság számvevőszéki osztályának a vezetőjét.

— Egy szó sem igaz abból — mondotta — hogy bukaresti távirat letiltotta volna a vasuti hivatalnokok januári fizetéseinek a folyósítását, hiszen a vasutnál nem is elsején, hanem husadika körül fizetnek.

A bécsi Stephanskirche tornyáról levetette magát egy klagenfurti iskolaszolgá

(Bécs, január 19.) Ma délelőtt 10 órakor egy harminc év körüli jólöltözött fiatalember a Stephanskirche tornyáról a mélységbe vetette magát és holtan terült el az ucca kövezetén. A zsebében talált iratokból megállapították, hogy

az öngyilkos Hafner Tivadar, 31 éves klagenfurti iskolaszolgálati azonos.

A borzalmas öngyilkosságról a következő részleteket jelentik:

Néhány perccel tíz előtt egy fiatalember megváltotta a jegyet a torony megtekintésére, beírta nevét a látogatók könyvébe és azután felment a toronyba. A portás szerint nyugodtan viselkedett és semmi nyomát nem lehetett látni annak, hogy végzetes gondolatokkal foglalkozik. Pontosan tíz órakor hatalmas zuhanás ri-

asztotta szét az embereket, akik a Stephanskirche tornya mellett mentek el.

A fiatalember szétzúzott tagokkal terült el a földön. Egyetlen csontja sem maradt épen, agyveleje a szó szoros értelmében kilóccsant.

A toronyban egy padon megtalálták az öngyilkos télikabátját és egy bucsulevetet, amelyet közvetlenül a halálugrás előtt írtatott. A levélben, amely a klagenfurti rendőrségnek volt címezve, az öngyilkos elmondja, hogy

mult év novemberében a nála levő hivatalos pénzből 2700 schillinget elvesztett s minthogy a pénzt nem tudja megtéríteni, a gyalázat helyett inkább a halált választja.

Hafner Tivadar nős ember, két gyereke van.

Halálsápadtan, idegileg teljesen megtörve ül a vádlottak padján Hock János tizrendbeli nemzetgyalázás vádjá alatt

Hock kijelentette, hogy a népszövetségi ligához intézett memorandumot csak kényszerűségből írta alá — Zárt tárgyalás szakítja meg a nyilvános tárgyalást

(Budapest, január 19.) Ma délelőtt fél tíz órakor kezdődött meg Hock János bünpörének tárgyalása a Törek-tyanács előtt. Hock János halálsápadtan és idegileg teljesen kimerülve áll a vádlottak padja előtt és az elnök felszólítására bemondja személyi adatait. Született 1859-ben, római katolikus lelkész. Törek-ty tekintettel Hock János hajlott korára és beteges állapotára, megengedi, hogy ülve felelhessen a feltett kérdésekre.

Hock Jánossal közlik, hogy tizrendbeli nemzetgyalázással van vádolva, valamint azzal a bünteslekménnyel, hogy Károlyi Mihállyal és Szende Pállal együtt aláírták a népszövetségi ligához intézett memorandumot.

Hock János: Kényszerűségből tettem és cselekedtem az akkori idők lelkiállapotával magyarázható. Viszont határozottan kijelentem, hogy csak úgy írom alá a memorandumot, ha azt nem teszik közzé. Ma már belátom, hogy helytelenül cselekedtem.

Törek-ty: De akkor nem átalította, hogy az országot sárba tiporja, az ország vezetőinek nevét meggyalázza.

Hock János (lehajtott fővel): Nem volt igazam. Ma már belátom, hogy helytelenül cselekedtem. Tiszteletteljesen meghajtom a fejem a kormányzó előtt.

Törek-ty: Mi vette reá, hogy most másként gondolkozzék, mint akkor?

Hock János: Pap vagyok, akinek kötelessége, hogy mindig a szeretetet hirdesse.

Hock János ezután előadja, hogy a honvágy hozta haza. Voltak egyesek, akik amnesztiával tértek vissza, de ő saját elhatározásából áll a bíróság elé.

Törek-ty ezután közli a vádlottal, hogy kormányzó-sértés címén folyik eljárás ellene.

Hock János: Jobban szerettem volna, ha a kérdést kikapcsolta volna elnök a tárgyalás anyagából.

Törek-ty: De bezzeg, akkor nem jelentett semmit sem önnek, a magyarság vezéreit, a kormányzót közönséges gyilkosságokkal és más egyebekkel vádolni.

Hock János: A kormányzó urtól tiszteletteljes bocsánatot kértem és bocsánatot kérek ma is. Beldótom, hogy tévedtem.

A Chikágói Tribune-ben megjelent cikkeket

inkriminálja Törek-ty elnök, mire Hock János megjegyzi, hogy e cikkeket nem ő írta, a cikkek hamisítása Amerikában napirenden van és néhány példával is igyekszik álláspontját igazolni. Elmondja, hogy krajcár pénz nélkül volt, mégsem koldulhatott, tehát kénytelen volt itt-ott cikkeket írni. Azzal vádolták meg, — folytatja Hock, — hogy kétféle magyar koronát sikkasztottam el.

Törek-ty közbevág: Anyagi visszaélésekkel senki sem vádolja önt!

Hock János elmondja, hogy fülébe jutottak az orgoványi büntények és annyira föl volt háborodva, hogy lelkiismeretere hallgatva kénytelen volt tollat ragadni. Ismételtén, nem mondhat egyebet, mint azt, hogy azóta önmagában revideálta álláspontját és

rájött arra, hogy Magyarország fejlődése biztosítva van és az ország jelenlegi vezetői vezethetik ki csak az országot súlyos helyzetéből.

Elnök ezután zárt ülést rendelt el, amelyen az újságírók sem vehettek részt.

ROMANIAI PREMIER	
Január 20. péntek	ROMANIAI PREMIER
ÖLDÖKLŐ VERSENY	
Főszerepben:	
Clark Gable Ernest Torrence Madge Evans Marie Prevost	
ROMANIAI PREMIER	CORSO MOZGÓ
SZÁMOZOTT HELYEK!	Kedvezményes és szabad- jegyek nem érvényesek !!!

A Népszövetség behódolt Japánnak

(Genf, január 19.) A 19-es bizottság deferált Japánnak. A bizottság eltekintett attól, hogy a közvetítő tárgyalásokba bevonják a szovjetet és az Egyesült Államokat, tekintettel arra, hogy nem tagjai a Népszövetségnek. A 19-es bizottság nem akarja azt a látszatot kelteni, hogy bele megy a népszövetségi alapokmány rendelkezéseinek megkerülésébe s ezért fogadta el a japán tiltakozást.

A bizottság új formulát dolgozott ki. A leg-

közelebbi ülés pénteken lesz. Ez időpontig a japán delegáció érintkezésbe lép Tokióval s közli a távolkeleti helyzet genfi megítélésének új fordulatait.

Egy mandzsuri minisztert meggyilkoltak.

(London, január 19.) Tokióból jelentik: Csueng-Szia-Szu mandzsuri minisztert Csangcsunban koreai merénylet meggyilkolta. A gyilkost letartóztatták.

Törvénybe iktatták a Fülöp-szigetek felszabadítását

(London, január 19.) Az amerikai szenátus kétharmad többséggel elfogadta a Fülöp-szigetek felszabadítására vonatkozó törvényt. Ezzel Hoover tiltakozása illuzóriussá vált. A Fülöp-szigetek a következő tíz éven belül fokozatosan lépnek függetlenségük birtokába.

Manillában közelebbről a törvényhozó tanács foglalkozni fog a függetlenséget biztosító-

törvény végrehajtási utasításának kidolgozásával. A japán sajtó nagy jelentőségűnek jelzi az amerikai döntést. A lapok azt hangoztatják, hogy az Egyesült Államok megváltoztatták távolkeleti politikájukat s ez az új politikai orientálódás feltétlenül használni fog a távolkeleti helyzet alakulásának.

A budapesti Markovics Rodion-bankett kinos epilógusa

Az angol újságíró tolvaját erdélyi szélhámos-körútja után rádió-körözéssel keresik

Egy kalandor-pálya változatai, fogház, végül szökés

(Budapest, január 19.) Közel két éve, hogy Markovics Rodion budapesti barátai, a Szibériai garnizon c. könyvének sikere után, budapesti látogatása alkalmával a Newyork kávéházban vacsorát rendeztek tiszteletére. Az ünnepségen résztvett a London News budapesti tudósítója is, hogy-hogy nem a kis társasághoz odasordított egy jömegjelenésű, elegáns férfi, aki bár a társaság egyetlen tagja sem ismerte, mégis biztos viselkedésével és fellépésével, még az annyira élesszemű riporterekben is azt a hitet keltette, hogy Vajda László meghívott tagja a társaságnak.

A vacsora éjfélutáni kellemes hangulatában egy felszolgáló pincér az asztal mellett elhaladva, kiejtette kezéből a tányérokat. A társaság tagjai nagy kíváncsian felugráltak s míg ezek a tányércserepek eltakarításával foglalatosskódó pincért nézték, ezt az alkalmas pillanatot használta ki Vajda s

a mellette ülő újságíró retiküljét csodálatos hidegvérrel kinyitotta és egész tartalmát magához vette.

A vakmerő lopás csak a fizetés során derült ki, de ekkorra a betolakodott idegennek nyoma veszett. A lopás felfedezése után a társaság néhány tagja a főkapitányságra sietett, ahol Vajda ellen feljelentést tettek. A rendőrség munkája azonban eredménytelen volt, mert Vajdának Budapesten sem bejelentett foglalkozása, sem lakása nem volt s úgy látszott, hogy egyelőre sikerül üldözőinek gyűrűjéből kionsonnia.

Az eset után két hétre

a károsult angol író egyszer csak megpillantotta az egyik kirakat előtt tolvaját.

A finom lady el akarta kerülni a botrányt, hozálépett és csendes hangon felszólította, hogy a Markovics-vacsoránál a Newyorkban ellopott értéktárgyait nyomában adja vissza. Am nem így történt. A szélhámos felháborodva utasította vissza a vádat.

— Vegye tudomásul — mondotta, — hogy ha nem növel s különösen nem külföldi kollegánóval állnék szemben, ezt az inzultust a legerélyesebben torolnám meg.

Amikor az újságíró látta, hogy szép szóval célt nem ér, most már élesebb hangon követelte tárgyalni, az uccai vita nöttön-nőtt, úgy, hogy csakhamar igen sok bámulója akadt a parázs botránynak. De megérkezett a rendőrség is, akinek

Vajda László kijelentette, hogy a hölgy közveszélyes elmebeteg és az a rögeszméje, hogy őt kifosztották.

A hölgy sem hagyta magát, elővette újságírói igazolványát s végül is Vajda Lászlót bekisérték a főkapitányságra. A szokásos priorálás meglepő eredményt hozott. A büntügyi nyilvántartó adatai szerint

Vajdát a Nyiregyházi Gözmalom részvénytársaság kárára elkövetett százötvenmillió koronás

csalás és sikkasztás, és ezenkívül egyéb sorozatos bűncselekmények miatt közel két év óta körözte a rendőrség.

Nyomban letartóztatták, bekisérték a Markó uccai fogházba s végül a lopás miatt négy hónapi fogházbüntetést kapott.

A négyhónapi fogházbüntetés kitöltése után Vajda László új terrehumot keresett és talált is. Elutazott Romániába, ahol emigráns újságírónak adva ki magát,

Szatmáron, Kolozsvárott és Nagyváradon csalások, lopások, sikkasztások egész sorozatát követte el

s mindenütt, amikor talpa alatt a föld már izzani kezdett, angolosan tovább állt.

Legérzékenyebben a nagyváradi Katholikus Kör vendéglőjét károsította meg, akinek tekintélyes étkezési számlával maradt adósa.

A romániai városokból is kifogyhatott már Vajda, mert egy szép napon átszököve a határon ismét Budapesten mutatkozott. Az évek során azonban a budapesti lenetőségek is megcsappantak, a trükkjeiből kifogyott Vajda képtelen volt pénzt szerezni. A végszükségben volt hadifogoly társához, Szecsődi Imréhez, az egyik József körúti ház felügyelőjéhez fordult, akit sikerült is meséjével megcsédeníteni. Vajda egész regényt tárt Szecsődi elé, hogy

Romániában fejére vérdíjat tűztek ki.

hogy milyen borzalmas torturákon kellett keresztülmennie s hogy végül is milyen megpróbáltatások után sikerült a határon átszöknie. A jószívű pajtás megkönyörült a lerongyolódott és éhező Vajdán, magához vette és megosztotta vele lakását, ruháját és enni-valóit.

Nemsokáig tartott a gyöngyölet. Közel három havi kegyelemkenyeren való élés után, amikor a ház ura éppen távol volt, Vajda feltörte jötevőjének szekrényét s annak minden ingóságát magához véve — elillant.

Vajdának ez alkalommal is szerencséje volt, mert a póbarát Szecsődi nem jelentette fel, hanem maga indított nyomozást ellene. Kutatása eredménnyel járt. Amikor ráakadt Vajdára, ez ismert színész páthoszával az uccán letérdelt előtte és sirva könyörgött, hogy ne tegye tonkra.

A károsult házfelügyelő várt is egy darabig, de amikor látta, hogy hiába, mégis megtette a feljelentést Vajda ellen.

A budapesti főkapitányság most rádió körözi a megszökött szélhámost, mert az a gyanú, hogy még egyéb bűncselekmények is terhelik Vajdát.

Kolozsvári mozgó színházak műsora:

	CORSO Előadások 3, 5, 7 és 9-kor	DACIA (Szinkör) Előadások 3, 5, 7 és 9-kor	EDISON Előadások 3, 6 és 9-kor	ROYAL Előadások 3, 5, 7, 9 és 11-kor
Péntek	Öldöklő verseny (Derby) Clark Gable, Ernest Torrence, Madge Evans	Utoljára: Kadétkisasszony. Legutolsó nap. A filmet ezután bevonják a forgalomból. Dolly Haas, Gustav Fröhlich. Szombaton: Milliók tolvaja. Vidám kalandorfilm.	Cimaron Richard Dix, Irene Dunne Hármas titka Beruhard Goetzke, Gerda Maurus.	Lehmann mama három leánya operett világsiker. Fősz.: Hansi Niess. Előjáték: Noti Károly 2 felvonásos kitérő vigjátéka.

Biztosítsa ingatlanát, házát, életét a MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG-nál, Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (v. Frencz József-u.) 37. sz. Telefon: 12-57

Duca feltűnést keltő leleplezéseket ígér a Vaida-kormány ellen

(Bukarest, január 19.) Duca elnökletével a liberális párt állandó bizottsága ma feltűnő hosszú ideig gyűlésezett. Délután 10 órától délután kettőig tartott a gyűlés, melyen Duca hosszúságú beszédében ismertette a politikai helyzetet, majd Dinu Bratianu és Tatarescu követelték, hogy

a liberális párt a legélesebb ellenzéki magatartást tanúsítsa a Vaida-kormány ellen szemben.

A párt elhatározta, hogy úgy a parlamentben, mint a parlamenten kívül akciót indít a kormány megbuktatása érdekében. Nem tartja a kormányt erősnek arra, hogy a súlyos problémákat megoldja. A liberális párt szerint nincsen a Vaida-kormánynak tekintélye. A liberális párt január végén nagy népgyűlést fog tartani, mely alkalomra Duca szenzációs leleplezéseket ígér.

Oroszországban azt hiszik, hogy Vaida miniszterelnök megkötötte az orosz-román megnemtámadási egyezményt

(Bukarest, január 19.) Az odesszai szovjet rádió-leadóállomás Colenciuc szovjet tábornok és Avancesco beszédeit közvetítette, kik azon reményüknek adtak kifejezést, hogy a Vaida-kormány alatt sikerülni fog Románia és Oroszország között a megnemtámadási szerződést megkötöni.

Buteanu Aurel miniszterelnökségi szaktanácsossá nevezik ki

(Bukarest, január 19.) Vaida Sándor, dr. Buteanu Aurel, a Patria volt felelős szerkesztőjét miniszterelnökségi szaktanácsossá nevezi ki. Kabinetigazgatóvá pedig Dalea Virgilt, volt kolozsvári újságíró, ki a megelőző kormányban is kabinetigazgató volt.

Miért menesztette a kormány Brandschof a kisebbségi minisztérium éléről?

(Bukarest, január 19.) Abból az alkalomból, hogy a Bukarester Tageblatt hevesen támadta a kormányt, mert a kisebbségi alminiszteri állást nem Brandsch-sal töltötte be, a Lupta azt írja, hogy bár Brandsch lojálisan viselkedett, nem tudta elvonatkoztatni magát német voltától és így a többi kisebbségek elégedetlenkedtek vele. A kisebbségi alminiszteri állást most azért kellett betölteni román államférfival, mert ennek bizonyára sokkal nagyobb autoritása lesz.

Bomba robbant a bilbaói templomban

(Madrid, január 19.) Bilbaóban a templomban bomba robbant, de senkit sem sebesített meg. Murciában a szélsőségesek fel akartak gyújtani egy zárdát, de a kivonult tűzoltóság gyorsan eloltotta a még veszélytelen lángokat.

Szerdán a hajnali órákban kigyulladt a csernovici egyetem

(Csernovic, január 19.) Szerdán reggel négy órakor borzalmas tűz pusztított az egyetem épületében. Az első vészjelzést a kapus adta le, aki megdöbbenve tapasztalta, hogy a folyosókon két lépcső sem lehet haladni a füst miatt. A tűzoltók és a katonaság azonnal a helyszínre sietett. A második emelet mennyezete már javában égett. A lángnyelvek az ablakon át átesaptak a tetőzetre is.

A tűz láttára a városban óriási pánik keletkezett és attól tartottak, hogy meggyúlnak a szomszédos épületek is. A tűzoltók megfeszített munkája szép eredménnyel végződött és sikerült megmenteni az egyetem épületét. A második emeleten azonban súlyos pusztításokat végeztek a lángok. Néhány előadóterem teljesen megrohngalódott, a második emelet mennyezetét is át kell javítani. A kár tekintélyes összegre rug.

A kolozsvári rendőrség azt akarta kimutatni, hogy a magyar kormány pénzén kommunista propagandát folytatnak Erdélyben

A komolytalan feltevést maga a vizsgálóbíró döntötte meg, miután az írásszakértőt kihallgatta — A rejtélyesnek látszó Gyárfás-ügy részletei végre a nyilvánosság elé kerültek

(Kolozsvár, január 19.) Jelentette a Keleti Újság, hogy Pastia vizsgálóbíró elrendelte a múlt héten letartóztatott Gyárfás Endre hírlapíró szabadlábrahelyezését s a törvényszéki vádtanács nem tartván indokoltnak a vizsgálati fogásgot, szabadon is bocsátotta Gyárfást. Nem foglalkoznánk részletesen ezzel az ügygel, hogyha iskola-példája nem volna annak: *hogyan lehet valakit kémkedéssel megvádolni alaptalanul és egyáltalában hogyan születnek meg az irredata pörök?*

Az eltitkolt vád.

Amikor Gyárfást letartóztatták, mindenki arra gondolt, hogy az újságíró, aki néhány hónappal ezelőtt „Gyár és ucca” címen baloldali tendenciájú lapot szerkeszt és ad ki, valami kommunista ügybe keveredett és ez adta meg az alapot váratlan letartóztatására. A letartóztatás után több oldalról is lépéseket tettek Gyárfás érdekében és elsősorban azt szerették volna tisztázni, hogy mi is a tulajdonképpeni vád ellene? A rendőrség azonban hétfő este titok alatt tartotta a Gyárfás-ügyet és csak annyit közölt az ott eljáró Saraga ügyvéddel, hogy a „Gyár és ucca” dolga független a vád alapjául szolgáló rendkívül komoly bűntől. Azt azonban, hogy mi is az a „rendkívül komoly” bűntény, újabb és újabb kérdésekre sem voltak hajlandók elárulni.

A tény az, hogy Gyárfás két napot töltött el a rendőrségen, ahol a legelölkebb funkcionáriusok fogták ismételtén vallatóra és „dokumentumokat” tártak eléje, amelyek a rendőrség szerint teljesen alátámasztják — mert mint kiderült a vallatásnál, erről volt szó — a kémkedés vádját.

Gyárfás a magyar belügyminisztérium spionja.

Most már, tekintve, hogy Gyárfás szabadlábra került és ő nem tartja olyan nagy titoknak a „kémkedését”, mi is megtudtuk, hogyan került a baloldali hetilap szerkesztője, mint magyar kém indexre. Erre vonatkozólag a rendőrség a következő „bizonyítékokat” prezentálta Gyárfásnak: A magyar belügyminisztérium egy állítólagos aktájának facsimiléjét, amely B. K. M. titokzatos írásjelek mellett Gyárfás Endre temesvári Bőrze uca 1. szám alatti lakását jelöli meg. mellékel egy nyugtát Bandi aláírással 1929. december 9-i keltezéssel 200 pengő felvételről. A nyugta mellett egy kézírásos levél ugyancsak Bandi aláírással, amely szabályos kéjelentes Temesvárról. Ebben a kéjelentesben arról történik beszámolás, hogy a temesvári vadászrezd közeléből elköltözik Temesvárról, készülődnek a közösi választásokra és egy megnevezett hölgyet az illető titkos levelező leküldött Lugosra.

Ezek voltak a lesújtó bizonyítékok, amelyekhez a rendőrség az alábbi fantasztikus mesét kombinálta.

Kommunista propaganda magyar pénzen.

Nyilvánvaló volt a rendőrség szerint is, hogy a „Gyár és ucca”, amelyben Gyárfás Endre az úgynevezett baloldali recipe szerint szorgalmasan gyalázta Horthyt és a magyar kormány-rezsime, nem mondható irredata lapnak. Elképzeljük ilyenformán, hogy milyen dilemmában lehetett a rendőrség, amikor kapcsolatot kellett keresnie a baloldali lap és Gyárfás Endre irredata és kémkedési szerepe között. Ezt az összefüggést azonban szorgos fejtörés után sikerült végre megtalálni. „Magyarországnak — ez volt a kolozsvári rendőrség gondolatmenete — érdeke az, hogy Romániában zavarokat keltsen. A zavarkeltésre legalkalmasabb módszer a kommunista propaganda terjesztése. Gyárfás Endre kém, ezért fizetést kap, de pénzt bocsátanak rendelkezésére abból a célból is, hogy kommunista lapot adjon ki Kolozsvárt. Világos ezek szerint, hogy Gyárfás Endre egy időben irredata és kommunista is lehet.”

Az ügyészségi fogházban.

A makacs Gyárfás azonban sehogysem akarta igazolni a rendőrségi állításokat. Tagadott kompromisszumokat, sőt a produkált kéjelenteset sem akarta elismerni a magáénak. Két nap múlva a

rendőrség átvitette az ügyészségre. Így került Pastia vizsgálóbíró elé, aki csodálatosképpen sehogysem tudott a rendőrségi álláspontra helyezkedni. Különösen akkor nem, amikor Kernbach törvényszéki írásszakértő kategorikusan azt állapította meg, hogy Gyárfás ideges, szinte olvashatatlan írása semmiféle hasonlóságot nem mutat az állítólagos kémjelentés gondos, szépírás gyakorlathoz. Hogy aztán miképpen került bele a budapesti facsimilébe Gyárfás neve és a „Bandi” nyugta, annak Gyárfás éppen úgy nem tudta magyarázatát adni, mint Pastia vizsgálóbíró. Tényképpen lehetett azonban megállapítani azt, hogy „a magyar kormány által finanszírozott” baloldali lap nyomdászamlájából Gyárfás mai napig 7000 lejjel adós. Ilyen körülmények között Pastia szerint már eleve megdőlt a vád minden állítása és ezek után hozta meg a vizsgálóbíró a szabadlábrahelyezési végzést.

Eddig a Gyárfás-ügyet, kicsi dolog az egész, de annyira jellemző közállapotainkra, hogy érdemesnek tartottuk részletesen is ismertetni. Hígyje meg a rendőrség, hogy nem mindenki kém és nem mindenki irredata és ha valaki ellen ilyen vádak emelnek, jó lesz a jövőben a komoly lépések megtétele előtt ellenőrizni is a vádak alaposágát. Ebben az esetben csak az írásszakértőt kellett volna megkérdeznie a rendőrségnek és akkor már nyomban megdőlt volna az a lehetetlen feltevés, hogy „a magyar kormány pénzén kommunista propagandát folytatnak Erdélyben”.

Japánnak vissza kell adnia a hajdani német gyarmatokat, ha kilép a Népszövetségből

(Páris, január 19.) Párisban, Londonban és Washingtonban biztosra veszik, hogy Japán kilép a Népszövetségből és hátat fordít a leszerelési konferenciának. Japán visszavonulása ezzel szemben azt a következményt vonná maga után, hogy Japánnak vissza kell adnia a világháború előtti német gyarmatokat, amelyeket Japán közben stratégiai erődítményekké épített ki. Párisban úgy tudják, hogy az Egyesült Államok tartanak igényt a gyarmatokra és az Unió nagykövete már is tapogatózott ebben az irányban a francia külügyminisztériummal. A japán sajtó ezzel szemben azt írja, hogy tulzottak Japánnak a Népszövetségből való kilépésére vonatkozó hírek.

Háromszoros gyilkossággal vádolt nagyszalontai ember felett ítélkezett a budapesti törvényszék

(Budapest, január 19.) A törvényszék Méhes-tanácsa a vonta felelősségre Barát János nagyszalontai születésű embert háromszoros gyilkosságért. Barát 1926. november 12-én ittas állapotban agyonlőtte Isai Teodor és Isai György rendőröket, majd Kosztolányi János nagyszalontai sófőrt ellen fordította a fegyvert, aki szintén meghalt. Barát azután átszökött a határon, Magyarországon különböző városokban apróbb szélhámosságokat követett el. A román kormány kérte kiadatását, de a magyar kormány megtagadta azzal az indoklással, hogy Barát magyar állampolgár és magyar bíró előtt kell helytállani a bűneiért.

A törvényszéki tárgyalás ma délelőtt zajlott le, melyen Barát hangoztatta, hogy önvédelemből követte el tetteit, mert a román rendőrök szüntelenül bántalmazták és egy ízben a bordáját is eltörték. A román rendőrség előtt tett vallomását erőszakkal csikarták ki belőle. A törvényszék előtte felolvastatta a nagyszalontai tanuvallomási jegyzőkönyveket, majd ifélethozatalra vonult vissza és bűnösnek mondva ki szándékos emberölés büntetésében, Barátot 10 évi fegyházra ítélte.

Március hatodikán lesznek Kolozsváron a községi választások

(Kolozsvár, január 19.) Hónapokkal ezelőtt Kolozsvár városi tanácsa lemondott, tekintettel azonban arra, hogy a tanács egy kis csoportja, az úgynevezett román blokkisták fellebbeztek, ebben az ügyben, mint végső fórum a belügyminiszter hozott döntést. Kimondotta, hogy a kolozsvári választott tanácsot feloszlatoznak tekintet s ugyanakkor intézkedik arról, hogy a közigazgatási törvény értelmében három hónapon belül tartsák meg a választást. A belügyminiszter Hodor közigazgatási vezérigazgató útján közölte az interimárbizottsággal, hogy március 6-ára tűzze ki a választást és arra minden előkészületet tegyen meg.

Hosszas huza-vona után tehát eldőlt, hogy folyó év március 6-án tartják meg Kolozsváron a községi választásokat. A pártok bizonyos puhatolozásokat végeztek, ezek a megbeszélések azonban kezdeti stádiumban vannak. Még jóslásokba sem lehet bocsátkozni arra nézve, hogy milyen pártok között lesznek választási egyezmények. Egy azonban bizonyos, hogy a Vaida-kormány teljes bizalmát bírja Deleu interimárbizottsági elnök, tehát minden valószínűsége meg van annak, hogy a kormánylista kolozsvári vezetője s valószínűleg Kolozsvár jövődéli polgármestere Deleu Viktor lesz.

Colfescu ügyész hamis esküért emelt vádat a feketeszep- pör egyik vádlottja ellen

(Kolozsvár, január 19.) Érdekes eseménye volt csütörtökön a feketeszep-ügy monstre tárgyalásának. Colfescu ügyész hamis eskü vádját emelte az egyik vádlott ellen, aki a vizsgálóbíró előtt tanúi minőségben tett esküvel megerősített vallomását visszavonta. Tekintve, hogy a vádlottak nagyrésze következetesen visszavonja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, még sokszor fordulhat elő a tárgyalás folyamán az, hogy hamis eskü súlyos vádját emelik egyesek ellen.

Csütörtökön a bíróság először Rosenfeld Sámuel hallgatta ki, aki a százfenesi gyárban előállított feketeszep szállítása körüli tevékenységgel van vádolva. Rosenfeld tagadja, hogy bármilyen része lett volna a csalásoknak.

Bárany Lajos Farkas Lajos Pap ucai borszeszgyárának volt a vezetője s a vád szerint tudomással bírt azokról a visszaélésekről, amelyeket a forgalombahozatali engedélyekkel elkövettek. Híven a vádlottak eddigi gyakorlatához, ő sem ismer be semmit.

Ezután Rusu Nicolae pénzügyigazgatási tisztviselő kihallgatása következik. Rusu Nicolae a vád szerint szoros összeköttetést tartott fenn Farkas Lajossal és társaival,

hamis forgalombahozatali engedélyeket állított ki s ennek ellenében állandó javadalmazásban részesült a feketeszepgyárosok részéről.

A tisztviselő ártatlannak jelenti ki magát.

Ekkor felolvassák egy, a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amelyben visszavonja előbbi vallomását s azt mondja, hogy eddig elrejtette az igazságot, mert félt a büntetéstől. Előbbi vallomásának jegyzőkönyvében

beismerte, hogy a Farkas Lajos nevű többbször állított ki forgalombahozatali igazolványokat, anélkül, hogy megbizonyosodott volna arról, hogy a gyáros által bediktált adatok megfelelnek a valóságnak.

Farkas arra kérte, hogy az igazolványokat másfél hónappal előre keltezze. Először vonakodott ezt megtenni, de mikor Farkas megnyugtatta, hogy semmi baj sem lehet belőle, eleget tett kívánságának.

Elnök: Persze mindezt pénzért csinálta?

A vádlott: Mással is csináltak ilyesmit.

Elnök: Azt akarja mondani, hogy a többi tisztviselő is pénzért dolgozott?

Azután tovább olvassák a vallomási jegyzőkönyvet. Rusu nem hivatali helyiségében, hanem az uccán adta át a forgalombahozatali igazolványokat Farkas Lajosnak, vagy megbízottjának és az igazolványon szereplő minden liter szesz után 1 lejt kapott.

Először többet követelt, de mikor megnyugtatták, hogy a többi tisztviselő is csak ennyit kapnak, elfogadta a literenként 1 lejt.

Elnök: Vezetett-e jegyzéket a hivatalban a raktári szeszmenyiségekről?

Vádlott: Nem.

Elnök: Biztosan azért nem vezetett, hogy az 1 lejeget megkaphassa.

A vizsgálóbírónál szembesítették Farkas Lajossal — folytatja az elnök — s akkor előtte is elmondotta ezeket.

— Ez nem igaz.

— Persze, a vizsgálóbíró ur mindezt csak ki találta, — mondja az elnök.

Farkas Jakab, Farkas Lajos bátyja tagadja,

hogy a legkisebb része is lett volna a szeszcsalásokban.

Dávid Mihály Farkas Jakabnál és Lajosnál volt alkalmazva, mint munkás. Ő szállította a szeszt a város egyes részeire. Most nem akarja beismerni ezt, habár a vizsgálóbírónál beismerő vallomást tett.

— Ugy megverték ott egy nagy fával, — mondja a vádlott, — hogy akár az apám megölését is magamra vállaltam volna.

Ezután elismeri, hogy Farkas Lajos raktárból többször szállított Weinstein Pap ucai gyárába szeszt.

A vizsgálóbíró előtt mint tanu volt kihallgatva s ekkor eskü alatt vallotta, hogy 1930 áprilise és októbere között naponta szállított szeszt, legtöbbször forgalombahozatali engedély nélkül.

Tíz esetben kétszer volt rendben az engedély.

Ezt a vallomást most visszavonja. Colfescu ügyész azonnal jegyzőkönyvre veti ezt és

bejelenti, hogy hamis esküért vádat emel Dávid Mihály ellen.

Xantopol ügyvéd: Olvassa fel az ügyész ur azt a törvényt, amely kifejezetten megengedi a vádlottnak, hogy előbbi vallomását, ha azt akár tanuként tette is, visszavonhassa.

Kéri a vádemelés visszautasítását. Dr. Klein Miksa arra az esetre, ha elfogadná a vádindítványt, kéri a tárgyalás elhalasztását, mert a törvény előírja, hogy ha a tárgyalás folyamán valamelyik vádlott ellen súlyosabb vádat emelnek, akkor mindaddig fel kell függeszteni a tárgyalást, amíg a vádirat el nem készült az új vádpont-ra nézve.

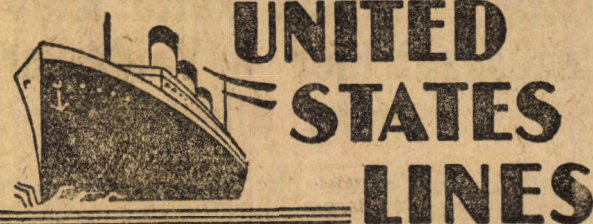
Colfescu ügyész: Mindig a legtisztább eszközökkel dolgoztam a bírósági tárgyalásokon s ezt teszem most is, mikor vád alá helyezem azt a vádlottat, aki eskü alatti vallomását meghazudtolja. Mint vádlott, mondhat akármit, de mikor tanuként megesküdött vallomására, az igazat kellett vallania. Ami a halasztási kérésről illeti, az csak arra való, hogy ezzel kényszerítsék a bíróságot a vád alá helyezési kérelem elutasítására, mert ha elfogadják, úgy kitolódik az egész tárgyalás.

Xantopol dr. kéri a törvényeseket, hogy őrizze meg az egyenlőséget a vád és védelem között, mivel mindkét résznek azonos jogai vannak.

A bíróság azután délutánra halasztja a tárgyalás folytatását és döntésének kihirdetését a vád alá helyezési kérelem ügyében.

A kisantant erőlteti Ausztria semlegesítését

(Genf, január 19.) Ausztria semlegesítésének ügye élénken foglalkoztatja a népszövetségi köröket. Népszövetségi körök szerint Ausztriának semlegesítése mögött nem csupán Anglia és Franciaország állanak, de elsősorban a kisantant, amely a különböző külügyminisztériumban lázas tevékenységet fejt ki, hogy Ausztria Svájc-hoz hasonló nemzetközi helyzetbe kerüljön és így egyszersmindkorra az Anschluss megakadályoztassék.

NEW-YORKBA

Hamburgból és Cherbourgól újonnan leszállított menetdíjak.

CHERBOURGBÓL

Január 20

SS LEVIATHAN gőzös

HAMBURGBÓL

Február 1

PRESIDENT HARDING

Február 7

MANHATTAN

Február 15

PRESIDENT ROOSEVELT

Felvilágosítást ad:

WAGONS-LITS & COOK

București, Piața Regele Carol 1.

Élethelépett a huszonöt szá- zalékkal leszállított kémény- seprési tarifa

(Kolozsvár, január 19.) A kéményseprési díjakkal és általában a kéményseprőkkel állandóan baj van. Különösen a külvárosi lakosság panaszkodik, mert a kéményseprők nem respektálják a városi tanács által elfogadott árszabályt, tetszés szerint állapítják meg a kéményseprési díjakat, nem adnak a kifizetésekről nyugtát s általában nem akarják tudomásul venni, hogy 1932 január elsejétől a kéményseprési díjakat Kolozsváron huszonöt százalékkal leszállították.

A leszállítás ellen előbb a helyi revíziós bizottsághoz, később a központi revíziós bizottsághoz fordultak, sőt még a kereskedelmi minisztérium is megkeresték, de eredménytelenül, mert mindenütt jóváhagyták a városi tanács határozatát és így a huszonöt százalékkal redukált kéményseprési díjak vannak ma is érvényben.

Levelek halmaza érkezik a szerkesztőségünkbe, amelyekben arra kérnek, hogy ezekre az anomáliákra hívjuk fel a város vezetőségének figyelmét és pontosan közöljék a kéményseprési díjakra vonatkozó árszabályt. Az érvényben levő új árszabályt itt közöljük:

1. Cilinderes földszinti kémény után a seprési díj 3 lej. Ha a kémény nem földszinti, akkor emeletenként 1.50 lejjel több. 2. Egész évre 36 lej a seprési díj. 3. Egy év alatt a kéményeket nyolcszor kell tisztítani. 4. Az olyan kémények után, melyek gyakori tisztításra szorulnak, annyszor kell megfizetni a taxát, ahányszor a sepréseknek a száma meghaladja a kötelező munkát. 5. Fali csatornáknál minden megkezdett méter után 1.50 lejt kell fizetni. 6. A kéménytoladékok után méterenként 75 bani jár. 8. Egy egyszerű kémény vagy cilinderegetése száma nélkül földszinten 6 lej. Minden további emelet után 3 lej. 9. A gázfűtéses helyeknél a kéménytisztítás díja az első pontban szereplő összeg. 10. A központi fűtésűnél, amennyiben a kémény az épülethez van csatlakoztatva és megmászható, osztályonként 18 lej. Ha nem kell felkapaszkodni, úgy osztályonként 9 lej. 11. A gyáraknál a kémény-csatorna tisztításának métere után 18 lej fizetendő. 12. A füstcsatorna megmászása esetén 12 lej métere. Ellenkező esetben 6 lej. 13. A műhelyekben használt füstfogó kémények tisztítása 6 lej. 14. A közös használatra épített kémények tisztítása 3 lej. 15. Egy konyha, vas-, vagy tégla kályha kitisztítása egy lehrrel 4.50 lej. 16. Egy konyhai vaskályha két lehrrel 6 lej, három lehrrel 7.50 lej és négyvel 9 lej. 17. Az éttermi konyha-kályhák után 15 lej fizetendő. 18. Az üsttel ellátott kályhánál az üst megfelel egy lehrnek. 19. Egy szobában lévő vaskályha kitisztítása 3 lej. 20. A Maydinger-féle vagy ehhez hasonló kályhák kitisztítása 7.50 bani. 21. Egy cserépkályha után 15 lej. 22. Egy egycsöves fűdő-kályha kitisztítása 3 lej, két csövel 6 lej. 23. A vízmelegítő kályhák után 3 lej. 24. A két méternél hosszabb füstvezeték után méterenként 1.50 lej jár. 25. A péktüzek füstvezetékei (tipli) után méterenként 1.50 lej. 26. A mészárosok, ipari vállalatok kályhái és füstjeinek tisztítása 3 lejnél kezdődik. A központi fűtéses lakás (fűstvezeték nélkül) tisztítása 22.50 lej.

Ha az itt felsorolt díjakkal a kéményseprők magasabb összeget kérnek, akkor fel kell jelenteni őket a városi tanácsnak vagy az iparhatóságnak.

KELETI ÚJSÁG

Kiadóvállalkozás: Lapkiadó és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai ucca) 5 sz.

Feladós szerkesztő: SZASZ ENDRE.

Eckaresti szerkesztőség és kiadóhivatal:

KARADI NAGY LAJOS

Bucaresti P. Str. Buour 7. parter 2.

— A Magyar Párt kolozsvári tagozatának hivatalos órái. A Magyar Párt kolozsvári tagozatának titkári hivatala értesíti az elnökségi és a párttagokat, hogy ezentul minden szerda és szombat este 6—7 óráig elnökségi hivatalos órát tart, rendelkezésére állva minden pártagnak. Titkári hivatalos óra van mindennap délelőtt 9—1-ig és délután 4—6 óráig.

— Papen és Hitler együtt tanácskozásokat folytattak. Berlinből jelentik: Papen volt kancellár délután újabb tárgyalást folytatott Hitlerrel. A tárgyaló felek az eszmecsereéről semmi közlést nem tettek.

— Japán nem enged. Tókióból jelentik: Haraki japán hadügyminiszter kijelentette, hogy bármilyen véleménye is legyen Amerikának Japán mandzsuriai magatartása felől, a japán kormány változatlanul kitart azon politikai irányzat mellett, amelyet megkezdett. Sanghaiból jelentik, hogy a Kuomintang elégedetlen a nankingi kormány lanyha magatartásával és követeli, hogy a kínai kormány több energiát mutasson, ellenkező esetben a Kuomintang lesz kénytelen átvenni az ügyek intézését.

— Újból megfellebbezte az ügyészség Gyárfás Endre szabadlábba helyezését. Az ügyészség csütörtökön úgy határozott Gyárfás Endre hírlapírónak a vizsgálóbíró által elrendelt és a törvényszéktől megerősített szabadlábba helyezése ügyében, hogy a döntést megfellebbezi a táblai vádtanáchoz. A fellebbezés folytán az ügy iratait csütörtökön át is vitték az ítéltáblára, amely pénteken, vagy szombaton foglalkozik az ügygel.

— A técsőiek sérelmeikkel a Népszövetséghez fordulnak. Prágából jelentik: A parlamentben a román-cseh határegyezmény ügyét tárgyalják. A határegyezménnyel kapcsolatosan nagy vitára adott alkalmat Técső község lakosainak ügye. Técső község lakosai jórészt románok és rutének, akik miután Técső Csehszlovákiához tartozik, csehszlovák állampolgárok ugyan, de birtokaik jórésze román területen fekszik. E birtokokat a román kormány 200 lejjel holdanként ki akarta sajátítani. Otty Károly ruszinszkói képviselő intervenciót kért, hogy a técsőiek romániai birtokai mentesüljenek a határkiigazítás alól, de ennek elérésére kevés kilátás kínálkozik. A técsőiek különben a Népszövetséghez fordulnak, hogy a Népszövetség kezdeményezésére és közbe lépésére kielégítő döntés történjék.

— A bukaresti egyetemen is sztrájkolnak a jogászok. Bukarestből jelentik: A bukaresti egyetem jogi fakultásának diákjai ma reggel sztrájkba léptek. A sztrájk oka a vizsgadíjak leszállításának elutasítása.

— Az újságírószervezet szolidáris megtámadott tagjaival szemben. Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Újságíró Egyesület kolozsvári csoportja 1933. január hó 17-én tartott ülésén foglalkozva Szögyéni Kis Endrének, az Erdélyi Futár szerkesztőjének az újságírószervezet egyes tagjai ellen intézett támadásaival, azt a határozatot hozta, hogy a megtámadott újságírókkal szemben a legteljesebb mértékben szolidáris és a legenergiusabban utasítja vissza a méltatlan támadásokat. Ami a Halász József hírlapíró ellen intézett támadásokat illeti, a szervezet, mint a többi megtámadott kollégákat, teljes bizalmáról biztosítja, erkölcsi védelmébe veszi őt is, de tekintettel arra, hogy Halász József hírlapíró ragaszkodott ahhoz, hogy fegyelmi eljárás során is bizonyíthassa a vádaskodások alaptalanságát, a fegyelmi eljárást saját kérésére elrendelte. Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Újságíró Szervezet kolozsvári csoportjának elnöksége.

— A jokohamai Singer-gyárat megtámadták a munkások. Londonból jelentik: Jokohamában a Singer varrógépgyár telepét fél év óta kizárt munkások tömege attakirozta meg. A tömeg rombolt és az üzleti könyveket megsemmisítette. A rendőrség több mint száz embert letartóztatott.

Nagy sikerrel
telt ház előtt fut

A ROYAL MOZGÓBAN LEHMANN MAMA 3 LEÁNYA

OPERETT VILÁGSLÁGER

Három „mai leány” pikáns kalandja az első csóktól a férjhezmenetelig. Főszerepben: HANSI NIELS, a bécsi kedvelt komikája. Berlin, Bécs, Budapest két hónapig játszották ezt a filmet megszakítás nélkül

Előjáték:

Neti Károly 2 felvonásos különbohóza

— Monaco hercegnője lemondott fia javára a trónról. Párisból jelentik: Monaco hercegnője levelet intézett édesapjához, amelyben kérte, hogy lemondhasson a monacoi trónról, fiának Reiter hercegnek a javára.

— Kommunista összeesküvést lepleztek le Rákospalotán. Budapestről jelentik: Rákospalotán újabb nagyszabású kommunista összeesküvést lepleztek le. A rendőrség tizennégy embert letartóztatott. Megállapítást nyert, hogy Kuninszky Károly állott a mozgalom élén. A letartóztatottak tagjai voltak az úgynevezett repülő-brigádnak, amelynek az a hivatása, hogy propaganda lapokkal és röpiratokkal folytasson a lakosság között agitációs munkát.

— Tovább nyomoz a rendőrség a Bulgária-telepi verekedés ügyében. Megírta a Keleti Újság, hogy az elmúlt vasárnap a kolozsvári Bulgária telep Szabó András-féle korcsmájában néhány legény véresre verte Rác András és Vincz Ferenc kolozsvári iparosokat, akik életveszélyes sebekkel fekszenek a kórházban. A rendőrségi vizsgálat során tegnap újabb hat előállítás történt, de eddig a tettesek nem kerültek elő.

— A jugoszláv határőrök agyonlőtték egy eltévedt magyar embert. Budapestről jelentik: Bedes község közelében tragikus végű határincidens játszódott le. Bedes község Jugoszlávia határán van és Schreiber Sándor, zalamegyei lakos a határ közelében járva, eltévedt és átlépte a határt. A szerb járőrök erre ellene fordították a fegyvert és agyonlőtték. Miután Schreiber jóhiszeműségéhez, magyar fellegősszerint nem fér kétség, az ügynek valószínűleg diplomáciai folytatása lesz.

MAGYAR SZÍNHÁZ
Szombat éjjel 10 3/4 órakor: **Van-e elvámolni valója?** Felnőtteknek
Vasárnap délelőtt 11-kor: **Hófehérke.** Gyermeknek előadás.

— Orvos-szövetségi gyűlés. A kolozsvári orvos-szövetség 1933. január hó 21-én, szombaton délután 5 órakor a belgyógyászati klinika előadótermében szakulést tart a következő programmal: Dr. Hänganút és dr. Moga: Betegbemutatás. Dr. Urechia: Betegbemutatások. Dr. Teposu és dr. Danicico: A nehrolithiasis és nefrectomia után gyógyult esete. Dr. Iancu dr. Sorescuné és dr. Dariu: Husételek a csecsemő táplálásánál. Dr. Gavrilă: A skarlátnephritisről. Érdeklődőket szívesen lát az orvos-szövetség.

— Egy idegbeteg asszony megölte három gyermekét. Budapestről jelentik: A Mária Valéria telep egyik házában Bálint Mihályné idegbeteg asszony baltával és borotvával megölte 3 éves kisleányát, két kis ikerfiát, majd önmagával végzett. A munkából hazatérő férfi majd megőrült fájdalmában s alig lehetett megakadályozni, hogy öngyilkosságot el ne kövessen.

— Tűz támadt Hindenburg kastélyában. Berlinből jelentik: A keletporoszországi neu-decki kastélyban, Hindenburg elnök nyári tartózkodási helyén tűz támadt, amelyet a tűzoltóság gyorsan eloltott. A kastély egy részének tetőzete a lángokban meremmisült. Az elnök pénteken egyik nőrokonának temetésére elutazik Neudeckbe. Nincs semmi akadálya annak, hogy a kastélyban megszálljon, mert abban a lakosztályban fog lakni, amelynek tetőzete teljesen épen maradt.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Szombaton éjjel 10 3/4 órakor: **Van-e valami elvámolni valója.** (Hennequin és Veber világhírű pikáns francia vígjátéka. Kizárólag felnőtteknek. Új betanulással. Sorozatszám: 40.)
Vasárnap délelőtt 11-kor: **Hófehérke.** (Gyermekelőadás rendkívül cseső helyárrakkal: 10, 15, 20, és 30 lej. Sorozatszám: 40.)

A ROMAN OPERA MÜSORA:

Péntek, január hó 20.: Traviata. (P. Stefănescu-Goan-gá baritonista fellépésével.)
Vasárnap, január hó 22. (este): A zsidónő.
Hétfő, január hó 23.: A madarász. (Operett-premier.)
Szerda, január hó 25.: A madarász.

— Ismét elszakadt egy temesvári vonat. A temesvári 16-os számú gyorsvonat ma éjszaka Balás állomás előtt erős fékezés után hirtelen kettészakadt. Az incidenst azonnal észrevették és így nagyobb baj nem történt. A vonat fő-órás késéssel folytatta útját. Nincs egy hete annak, hogy a Temesvár—bukaresti vonalon egy személyvonat szakadt ketté. Akkor a személyvonat vezetője nem vette észre a balesetet és ott felejtette az uton a vonat leszakadt részét.

— Mécs László-est. A Szociális Misszió Társulat helyi szervezete, mint megírtuk, január hó 21-én, szombaton, Mécs László-estet rendez. Jegyek elővételben kaphatók a Minerva és Lepage könyvkereskedésekben.

— Bukarestben több építkezés volt, mint az ország egész területén. Bukarestből jelentik: Az egyenes adótörvény, illetve az új házak adómentességének módosításával kapcsolatban — Lupta érdekes statisztikát közöl. Az elmúlt évben 4 milliárd 265 millió 644.000 lej értékű építkezés történt az országban. Ebből a régi királyságra 3044 millió jut, vagyis 71 százalék. Erdélyre 997 millió, tehát 23,4 százalék, Besszarabiára 89 millió, 2,2 százalék, míg Bukovinára 132 millió, 3,3 százalék. A fővárosban 2318 millió lej értékben építettek, ami az összes építkezésnek 54 százalékát teszi ki.

Felhívás. A könyvelői kar — törvényének XI. paragrafusa alapján — meghívja cluji szekciójának tagjait az 1933. január 29-én d. e. 11 órakor tartandó rendes közgyűlésére. A közgyűlés a cluji Ipar- és Kereskedelmi Akadémia helyiségében lesz megtartva. (Str. Saguna—Bartha M. u. 11.) Kellő számú tag meg nem jelenése esetén a közgyűlés 1933. február 5-ére lesz elhalasztva, amikor is bármely számú tag jelenlétében megtartandó. Napirend: 1. Az Igazgatóság számadása. 2. A felügyelőbizottság jelentése és a felmentvény megadása. 3. 1933. évi költségvetés tervezete. Dr. Sabin Cieranu, sk. elnök, Petre Zestreanu, sk. titkár.

A fogak csunya lerakódása

a legszebb arcot is elékteleníti. A száj kellemetlen szaga visszatartólag hat. Mindkét szépségkárt néha már egyszerű használat után megszűnetheti a csodásan üdítő **Chlorodont**-fogpép. Használata után a fogak gyönyörű elefántcsont fényt nyernek, még az oldalukon is, különösen, ha egyben az e célra szerkesztett fogazott sörte **Chlorodont**-fogkefével használjuk. A foghézagok közötti, a száj rossz szagát okozó rothadó élelmiszeradékokat teljesen eltávolítja. Mindenütt kapható. Ezen hirdetés beküldése ellenében ingyenesen küld egy próbatubus **Chlorodont**-fogpépet a **Chlorodont S. A. R. cég**, Brasov, Ciocrac 2

— Hathónapi fogházra ítélték, mert kölcsönadta a bűntárgyként lefoglalt fegyvert. Az elmúlt télen Boca Irimie, radnai parasztember azzal a kéréssel fordult a járásbíróhoz egyik tisztviselőjéhez, Sauciu Tódorhoz, hogy néhány napra adja kölcsön neki a szobájában lévő bűntárgyként lefoglalt fegyvert, mert ki akarja pusztítani a farkasokat, melyek állandóan dézmálják a majorságot. A járásbírósi tisztviselő oda is adta a fegyvert, amelyet a parasztember kétnapi sikeres használat után visszavitt. Erről a kikölcsönzésről tudomást szerzett a tisztviselő egyik kollégája, aki jelentést tett a dolgról a vezető járásbíróhoz. Sauciu Tódor ellen hivatali tárgy elikkasztása miatt eljárást indítottak, míg Boca Irimiet felbujtás vádjával állították bíróság elé. A beszüntetett törvényszék foglalkozott az ügygel és mindkettőjüket bűnösnek találva, a tisztviselőt hathónapi, a farkasoktól látogatott gazdát pedig öthónapi börtönre ítélte. Fellebbezés folytán a kolozsvári ítéltábla elé került az ügy. A tábla az ítélet kihirdetését elhalasztotta.

— Pénteken utoljára: Kadétkisasszony. Gustav Fröhlich és Dolly Haas nagyszerű operettje, a Kadétkisasszony, pénteken utoljára megy a Szinkör Mozgóban. A pénteki játszás után a filmet végleg bevonják a forgalomból!

— Si-tanfolyam. Az EKE turistaosztálya f. hónapban kellő számú jelentkező esetén elméleti és gyakorlati si-tanfolyamot tart kezdők részére. Ertekezni lehet esténként 6—8 óra között a Mátyás-házi irodában. — Az EKE turistaosztálya f. hó 22-én, vasárnap si-kirándulást rendez Felekre, autóbusszal. Részvételi díj 20 lej. Találkozás reggel 8-kor a Mátyás-ház előtt.

minőségileg
utánozhatatlan,
teljes garanciát
nyújt.

— Tíz évet ült a börtönben, de azért tovább folytatja a bűnözést. Dészről jelentik: Germán Mária 32 éves rohi községbeli lakos nemrég szabadult ki a dési ügyészség börtönéből, hol lopás miatti büntetését töltötte ki. Germán Mária eddig körülbelül 10 évet ült börtönben. A büntetések azonban nem sokat használtak, mert kiszabadulása után újból csak folytatta régi mesteriségét a lopást és ismét a börtönben kötött ki. Legutóbbi kiszabadulásakor rövid idő alatt 14 betöréses lopást követett el. A csendőrség letartóztatta s a dési törvényszék a tegnap megtartott tárgyaláson két- és félévi börtönrre ítélte.

— Két hónapot kapott egy ördögűző cigányasszony. Dészről jelentik: Lakatos Irén kiskajáni cigányasszony bűnperét tárgyalta tegnap a dési törvényszék. A cigányasszony nemrég beállított Pungucz Susana jómodu gazdaszonyhoz, aki már hosszabb ideje ágyban fekszik súlyos tüdőbajával. A cigányné fogadkozott, hogy senki sem tudja meggyógyítani rajta kívül, s ha ötezer lejt ad neki, akkor kiúzi belőle az ördögöt. A beteg asszony kapott a dolgon, azonnal átadta a cigánynak az ötezer lejt, aki a pénzzel az zsebében minden ördögűzés mellőzésével elhagyta Pungucz Susana házat. A beteg asszony napokig várta vissza a cigányt. A végén elmondta a férjének a dolgot, aki Lakatos Irént feljelentette a csendőrségen. A törvényszék család miatt kéthavi fogházra ítélte az ördögűző cigányasszonyt.

— A kolozsvári „ifjúsági tanácsadó“ pályázata. A mindkét nembeli serdülő ifjúság tanácsadójának vezetősége, a főgimnáziumokban, inasotthonokban, kiskorúak fogházaikban tartandó előadások számára bőséges és változatos anyagot akar összegyűjteni, hogy az ifjúság védelmét az oktató testület és munkaadók irányítását eredményesen szolgálja. E célból versenypályázatot ír ki a következő feltételekkel: 1. Tárgy: a) hogyan védekezzünk a nemibetegségekkel szemben? b) a szeszitalok és dohányzás veszélye; c) hogyan őrizhetjük meg egészségünket? (Általános egészségtan); d) levegő, nap és mozgás; e) az inas nevelése; f) a tanuló nevelése; g) nemi nevelés; h) vallásos nevelés; i) mit olvasson az ifjúság? 2. A pályamunkák, román, magyar, vagy német nyelven irandók. 3. Tartalma legfeljebb 8 oldal lehet (negyed-nagyságban) gépirással, két példányban. 4. Beadási határidő 1933 május elseje. 5. A pályamunkák a szerző neve alatt adandók be. A beküldött pályamunkákat: az ifjúsági tanácsadó vezetőségétől kijelölt bizottság fogja megbírálni. A legjobb három munka díjazása: I. díj 800 (nyolcszáz) lej; II. díj 500 (ötszáz) lej és oklevél; III. díj 500 (ötszáz) lej.

* Iratkozzon az „Opis“-ba, havi husz lej és nincs több gondja! Orvos, ügyvéd ingyen, hó végén nyereség. Színház, mozi felár s mindenütt kedvezmény! Agilis, vidéki képviselőket is keresünk. Pályázzanak felbélyegzett válaszbörítéssel, Regina Maria 15., Cluj-Kolozsvár.

— Románia délkeleti részén enyhe tavaszi idő van. Bukarestből jelentik: Az ország néhány vidékén még tart a hófúvás, viszont Konstancában és Balcében már enyhe tavaszi időjárás van. A galaci exportörök tiltakozó iratot juttattak az európai Duna-bizottsághoz, amely nem gondoskodik jégtörőkről és így a gabonaszállító-hajók közlekedése a Duna-torkolatban lehetetlenné vált.

— Megfagyott a háza előtt. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: A hirtelen beköszöntött téli időjárás és az ezzel járó abnormális hideg, Kisküküllőmegyében is megkövetelte első áldozatát. Zalán Márkus 66 éves désfalvi gazdálkodó egy disznóját hajította be a dicsőszentmártoni hetivásárra. A disznót el is adta és betért az egyik kocsmába melegedni. Az idős ember késő este indult hazafelé, azonban haza már sohasem ért. Aggódo családja hajnalban keresésére indult és a legnagyobb meglepetésre, az öreg Zalánt, házatól alig száz lépésre egy kővön ülve, csontfágyva találta meg. A csendőrség jelentette az esetet az ügyészségnek, mely rendőrorvosi kiszállás után megadta a temetési engedélyt.

A módosított (új) konverziótörvény magyar fordításban kapható: a Consum kiadóhivatalában, Cluj, Str. Iuliu Maniu 3. Ára 15 lej vidékre 20 lej.

KÖZGAZDASÁG

Az állami letétbe helyezett osztrák-magyar értékpapírok kamathátraléka

Köztudomású és általánosan ismert dolog, hogy minden új intézmény s így a megnagyobbodott, metaleg új alapokra iektetett államok is át kell menjenek az úgynevezett gyermekbetegségeken, melyekből azonban annál nehezebben épülnek fel, minél gyakrabban cserélődnek ki a politikai házi orvosok.

A mi állami életünkben ez a körülmény ugyancsak nagymértékben volt okozója annak, hogy állandó és tervszerű kormányzás helyett folytonos kísérletezésekkel találkozunk.

A gazdasági válságot synli a társadalom minden rétege, sőt maga az állam is, minek folytán felhalmozódnak azok az állami tartozások, amelyek az állami alkalmazottakkal, nyugdíjasokkal, szállítókkal, külföldi hitelezőkkel szemben fennállanak. Most aztán az állami tartozások értékei egy újabb kategóriával szaporodtak, t. i. azokkal a hazai kamatigénylőkkel, akiknek az államterületi változás következtében külföldi értékpapírokat, illetőleg járadékkötvényeket a román állam pénzügyminiszteri rendelettel letétben átvette s egyúttal azok kamatjának a megfizetését a tulajdonosokkal szemben magára nézve kötelezőnek elismerte. A legutóbbi ilyen kamat-kiutalás 1930-ban történt az 1928. évre vonatkozólag. Most aztán az a meglepetés történt, hogy a f. évben eszközölt kiutalás csak az 1932. évre szól, ellenben a kiugrott 1929, 1930, 1931. évekre vonatkozó kamatfizetések egyelőre függőben hagytak és az elévülés veszélyének vannak kitéve. Ennélfogva fölhívjuk az érdekelteket, hogy folyó hó 27-ig a pénzügyigazgatóság főpénztári hivatalában d. e. 8—11 óra között kamatigénylésük végett jelentkezzenek. Viszont az ezuttal elmaradt háromévi közhatalom kamatnak is a kiutalása iránt megfelelő akciót kell indítani az erdélyi magyar kötvényszerződéses jogos érdekeinek a megóvása céljából.

(M. Gy.)

Bűnügyi feljelentést adtak be a dévai iparkamara felosztásával kapcsolatban

(Déva, január 19.) A dévai iparkamara vezetőségét, amelynek élén legutóbb dr. Gróza Péter volt miniszter állott, a múlt évben feloszlatták. Az intermarbizottságnak a törvényben előírt ideje eltelt, azonban a bizottság munkájának idejét a miniszterium meghosszabbította, úgy, hogy ma is intermarbizottság vezetői a kamara ügyeit. Az intermarbizottság vezetőinek a kitolása most harmadszor történt meg, úgy, hogy minden valószínűség szerint az új választásokat 1933 április 23-ára fogják kitűzni.

A volt elnök, aki ma is a hunyadmegyei Kereskedelmi Tanácsnak elnöke, valószínűleg az intermarbizottság működésének a meghosszabbítása alkalmából, most bűnügyi feljelentést adott be a dévai vizsgálóbíróhoz a kamara felosztásával kapcsolatban.

A temesvári tábla elvi jelentőségű döntése a bankbetétek kifizetéséről

(Kolozsvár, január 19.) A temesvári tábla rendkívül fontos határozatot hozott a bankbetétek kifizetéséről nézve. Az igazságügyi fórum döntése azonban csak azokat érdekli, akiknek a pénzre oly bankintézeteknél van elhelyezve, amelyek egyáltalán nem fizetik a betéteket.

A bírói állásfoglalás eddigi különbözősége abból fakadt, hogy a törvény szerint azok a bankok, melyek a Banca Nationala által igazolni tudják, hogy külföldi értékpapírokat, mint 30 százaléka mezőgazdasági természetű és konverzió alá eső követelés, a következő előnyt élvezik: joguk van kérni a Banca Nationala útján annak megállapítását, hogy a mezőgazdasági moratórium tizennyolc hónapja alatt mily arányban és mennyit kötelesek kifizetni betétjükből. Ezt úgy kell érteni, hogy a bank, amely maga sem kapja meg követeléseit, a Banca Nationala által, méltányos megállapítást nyer arra nézve, hogy ezidőszámtal nem hajtható követelése miatt, csak bizonyos százalékat köteles kifizetni maga is betét ellenében fennálló tartozásának.

A Banca Nationala állapítja meg, hogy a betét milyen hányada esedékes a tizennyolc hónap alatt és hogy milyen részletekben.

Már most az történt, hogy egyes bírák ezt

akként magyarázták, hogy az esedékes betétet nem köteles fizetni a bank, csak majd a Banca Nationala értesítésének beérkezése után és ezért elutasították az egyes betéteseket követelésükkel, mint időelőtti, azon a címen, hogy a Banca Nationala leszögezése még nem érkezett meg. Holott a törvény tendenciája nyilvánvaló, vagyis az, hogy a bank hivatkozhatik — ha akar — arra, hogy kedvezményben részesül a törvény értelmében.

A temesvári Tábla Marta Sándor dr. főelnök által összehívott táblai tanácsa teljes ülésén ezt az álláspontot fogadta el és kimondta, hogy a jövőben a temesvári Tábla területén a bíróságok egységes álláspontja az, hogy: esedékes, tehát lejárt betétek kifizetését mindenképpen megítéli a bíróság, még pedig azok teljes összegében. Viszont a végrehajtás folyamán jogában áll a bankoknak a végrehajtás felüggését bizonyos összegre nézve, illetve azt kérni, hogy a végrehajtás csak bizonyos összegre szójon. Amennyiben az illető bankok, melyek élni akarnak a törvényben biztosított kedvezménnyel, a Banca Nationalától bizonyítványt hoznak arról, hogy a törvénynek megfelelően töltik a mezőgazdasági moratórium alatt mennyi követelhető, úgy a végrehajtás egyelőre csak a Banca Nationala által helyben hagyott összeg erejéig folytatódik.

Tudnivalók az adóvallomásokról. A Sfatul Negustoresc (Kereskedő Tanács) felhívja a kereskedők figyelmét arra, hogy a patenta fixa alapján megadottatott kereskedelmi adójukra nézve vallomást nem adnak be, azonban kivétel nélkül minden kereskedő köteles globális (összjövendelmű) vallomást beadni. A patentások ezt január 31-ig tartoznak megtenni. Vallomási-iv hiányában a globális adónál családi teher figyelembe nem vehető. Az 5-ös számú (globális) vallomási-iv kitöltésére a legnagyobb gond fordítandó, mert az abban foglalt kérdésekre adandó adatok is alapul szolgálnak a globális adóalap megállapításánál (látszatadó). Az évi 40.000 lejt meg nem haladó kereseti adóalapig megadóztatnak a „diferite date“ jelzésű rovatot, amely látszatadó alapját szolgáltatják, nem kell kitölteni, csak az azon felüliek. A patentások kereseti adóalapja a tavalyi kiadás „Stat“ stb. nélküli tiszta egyenes adó. A vallomási iver kitöltésére nézve felvilágosításokat a Sfatul irodája a hivatalos órák alatt szívesen ad.

A Gazdasági és Hitelszervezetek Szövetsége február 6-án délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében (Str. Memorandului 12.) tartja meg X. rendes közgyűlését. A központ a közgyűlés után értekezletet tart, melyen a konverzió folytán előállott helyzetet és a jövő működésének feltételeit fogják megbeszélni.

Teodorescu, az UGIR országos elnöke átvette a gyáriparosok ügyeinek az intézését. Bukarestből jelentik. A Gyáriparosok Országos Szövetségének vezetősége Bukarestben, Nicolae Teodorescu, az újonnan megválasztott elnök vezetésével népes ülést tartott. Elsőnek Teodorescu emelkedett szóra. Foglalkozott a gyáriparosok problémáival és annak a véleményének adott kifejezést, hogy minden iparágban külön kellene csoportosulnia, hogy aztán az UGIR égisze alatt kivívja a maga jogait. Majd felhívást intézett a fémipari és petróleumipari egyesületekhez, hogy csatlakozzanak az UGIR-hoz. Dr. Böszörményi Sándor, az UGIR erdélyi kerületi igazgatója az erdélyi gyáriparosok nevében üdvözölte az új elnököt és arra kérte, hogy a vasuti tarifa leszállításán dolgozó bizottságnál hasson oda: tegyék lehetővé az erdélyi áruknak a regátba való szállítását kedvezményes vasuti tarifával.

Méhészgyűlés. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület 1933. évi február hó 4-én, szombaton, d. u. 5 órakor Kolozsvárt, az egyesület Attila ucca 10. sz. alatti hivatalos helyiségében rendes évi közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az egyesület elnöksége. Itt említjük meg, hogy karácsony hetében tartotta meg választmányi ülést a tagok élénk részvétele mellett. A gyűlésen Török Bálint főtitkár beszámolt a gyulafehérvári román kath. papnöveldeben rendezett méhészeti tanfolyam sikeres bezárásáról, melyen 44 hallgató vett részt. A tanfolyamot id. Kicsid Géza egyesületi alelnök vezette és a vizsgán a választmány felkérésére az egyetel képviselőiben dr. Eöry István ügyvéd, magyarigeni földbirtokos volt jelen. A vizsga gyakorlati része dr. Eöry István sárdi méhészetében folyt le a papnövelde tanári karának a jelenlétében.

Gabonapiac. Temesváron a buza 600—660 lej, kukorica 190 lej, árpa 290, zab 230, rozs 460—470, korpá 155 lej.

APRÓHIRDETESEK

ADÁS-VÉTEL

Keresek kereszthúros rövid zongorát ár-megjelöléssel. — Cim a kiadóban.

Megnyit az új le-kei borpince Reg. Maria 51 sz. (Vikol ház) alatt, ahol kitűnő fajok: rizling, leányka, erzerj és karbanett kaphatók 20—32 lejért.

REMÉNYIK
SÁNDOR
KENYÉR
HELYETT

legújabb
verseskötete
60 lejért
kapható
a Minervánál